

DE

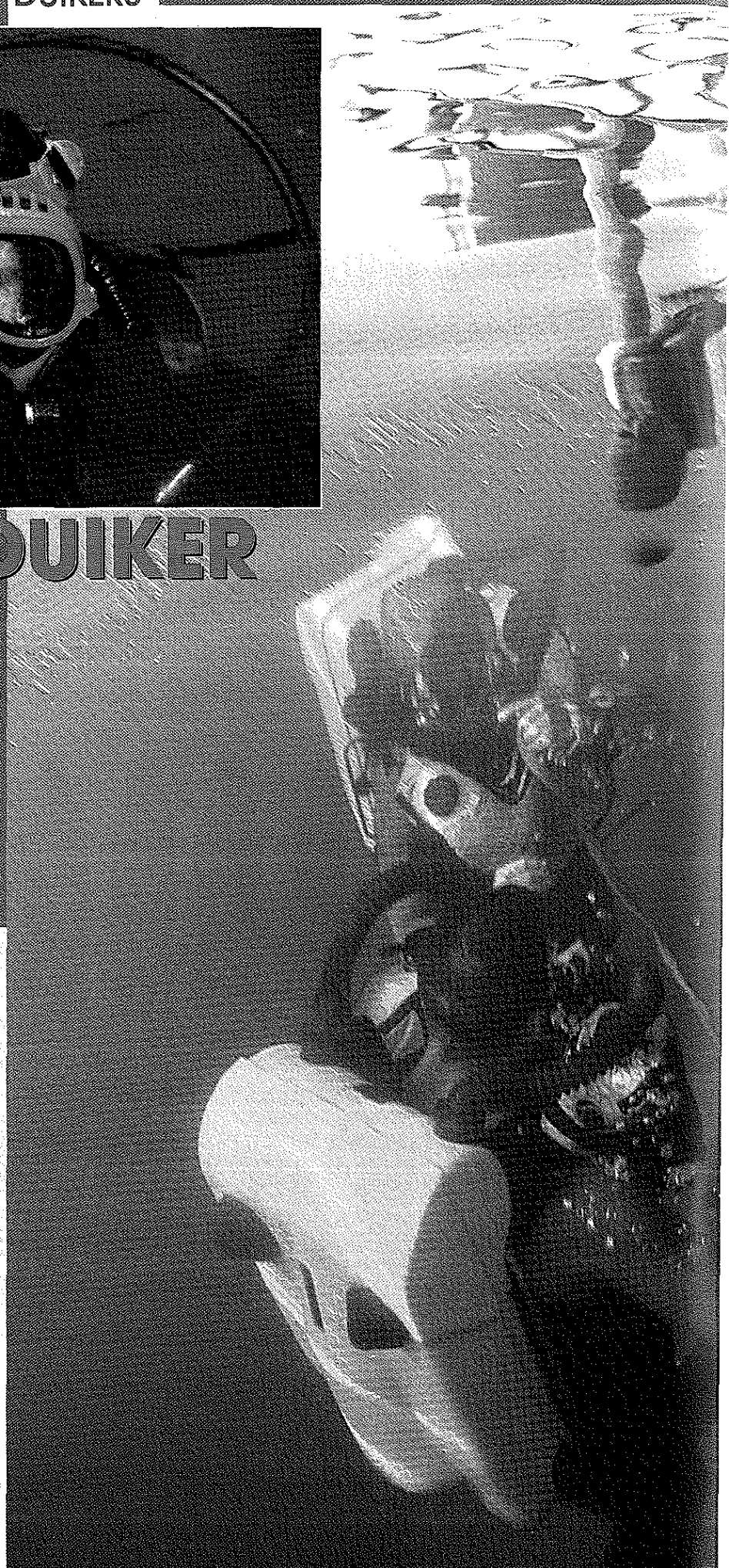
MARINEDUKER

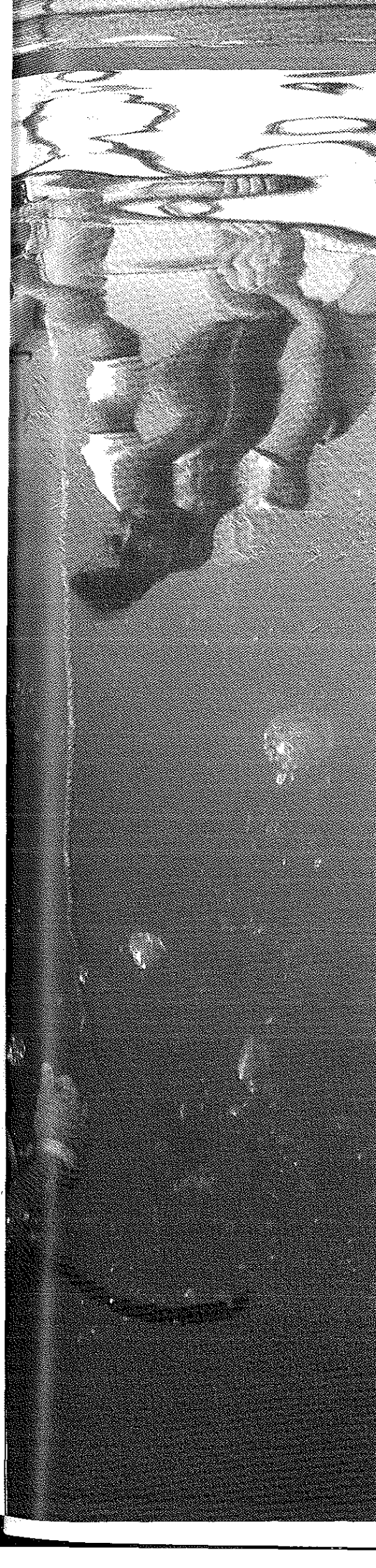
Het ITC (Intermachten Territoriaal Commando) in het algemeen en de duikschool in het bijzonder zijn voor wat betreft de militairen de moeder van alle duikers. Het is dus niet meer dan logisch dat dit de eerste stap is in de beschrijving van de militaire professionele duikers.

Het aanvatten van de onderwateractiviteiten is het resultaat van een gans proces van selectie, training en opleiding waarvan slechts 40% van de kandidaten de eindstreep haalt.

DE SELECTIE

In de sportduikwereld is het Centrum voor Hyperbare en Duikgeneeskunde gekend als revalidatiecentrum voor de behandeling van een decompressieongeval en als attractie voor een clubuitstap. Voor de kandidaat-duiker is dit centrum echter een moeilijk te nemen hindernis. Alhoewel de kandidaten, allen reeds beroepsmilitair, die door de deur van het centrum stappen al voorbij de selectie van het CRS (Centrum voor Rekrutering en Selectie) geraakt zijn, wordt toch slechts aan de helft van hen een ticket tot de opleiding tot militaire duiker gegeven. Al deze kandidaten komen uit eenheden die strenge selectiecriteria hanteren zoals de paracommando's, het Speciale Interventie

Eskadron van de Rijkswacht, enz. Als je daarenboven nog weet dat iedere kandidaat zich vrijwillig aanbiedt en ze allen denken aan de hoge eisen te voldoen, kun je je terecht vragen stellen naar de strengheid van deze selectie.

Van de kandidaat-duiker wordt verwacht dat hij zowel medisch als psychologisch voldoet aan het gewenste profiel. De kandidaat moet vanwege het hoge stikstof absorptievermogen van vet en dus het verhoogd risico op een decompressieongeval een laag vetgehalte bezitten. Een te groot vetgehalte uitgedrukt door de BMI (Body Mass Index) of een onevenwichtige verdeling ervan is een reden tot weigering. Alleen na een periode van veel training kan een kandidaat zich met mogelijk succes terug aanbieden.

Een militaire duiker werkt in een zeer gevaarlijke omgeving en komt soms in zeer benarde situaties terecht, een goede conditie geeft juist dat beetje reserve om op dat moment de paniekdrempel niet te overschrijden. De conditie van de kandidaat moet de vergelijking met die van een voetballer in eerste klasse kunnen weerstaan. Deze eis is niet alleen ingegeven door het verhogen van de paniekdrempel en het leveren van onderwaterinspanningen, maar ook doordat een goede conditie de ontgassing van stikstof bevordert en dus de kans op een deco verkleint.

ZUURSTOFGEVOELIGHEID

Naast de vetlaag en de conditie wordt, om voor ons evidente redenen, ook de werking van de buis van Eustachius, de trommelvliezen, de oren, enz. getest. Ook de ogen worden niet vergeten. Een slecht zicht en iedere vorm van kleuren-zichtafwijking betekenen een ticket richting af. De resultaten van een grondig nazicht van de longen en de meting van het longvolume, de uitblaassnelheid, ... worden vergeleken met gegevens uit een uitgebreide database om iedere afwijking van een normale werking aan het licht te brengen. Omdat het duiken met een zuurstofrebreather een oude militaire tactiek is om ongemerkt sabotagewerken uit te voeren, is het testen van de zuurstofgevoeligheid een vast onderdeel van de selectie. Een caisson-duik van een dertigtal minuten op 18 meter zonder nevenverschijnselen betekent dat de kandidaat voldoende ongevoelig is aan pure zuurstof en dat hij hyperbare drukken kan verdragen.

Het profiel van een militaire duiker is niet alleen die van een fitte en duik-medisch geschikte persoon, maar ook psychologisch moet hij aan bepaalde eisen voldoen. Hij moet onder ander een

laag angstniveau hebben. Faalangst, die moet hij bezitten, mag niet verlamrend werken, maar moet integendeel hem tot extra inspanningen bewegen. In de psychologie spreekt men van een lage negatieve en een hoge positieve faalangst. Natuurlijk moet hij stressbestendig zijn en omdat een duiker steeds in groep werkt moet hij extrovert van nature zijn.

Het geheel aan gestelde eisen is een zo uitzonderlijke en zonderlinge combinatie dat de uitspraak van Dr. Alvis Harry zeer goed de geslaagde kandidaat-duiker schetst: "Divers are not the most normal of normal people".

Op het einde wordt ongeveer 28% om medische en evenveel om psychologische redenen afgekeurd. Doordat ongeveer 6% zowel medische als psychologische ongeschikt wordt bevonden, betekent dit dat 50% zich voor de volgende stap aan de duikschool mogen aanbieden.

DE OPLEIDING

Alvorens de duikopleiding aan te vatten moeten er in de schoot van de Duikschool nog enkele proeven afgelegd worden. De Duikschool is sinds 1992 een onafhankelijke eenheid van Nav-ClearMin (Groep Duikers Ontmijners van het ITC, waarover later meer) en is in de Marinebasis te Zeebrugge gelegen. In deze school beginnen alle duikers van de Krijgsmacht en de Rijkswacht hun opleiding.

De Duikschool verzorgt twee opleidingen: een opleiding tot Duikmeester met als publiek de officieren en onderofficieren; en een tot Duiker gericht naar de beroepsvrijwilligers. Beide opleidingen zijn qua structuur hetzelfde, maar verschillen in diepgang en duur (46 tegenover 23 weken). Ieder jaar worden er in beide landstalen 2 opleidingen Duiker en om de twee jaar een opleiding Duikmeester georganiseerd.

De eerste maand opleiding bestaat uit 2 uren zwembadtraining, 4 uren theorie (duikfysica, EHBO, reglementen, duikgeneeskunde, ...) en 2 uren sport per dag. Het doel van deze vier weken is de algemene fysieke conditie nog verder op te drijven en de kandidaten de theoretische achtergrond van het duiken mee te geven. Daarna wordt er overgegaan naar de praktijk in open water. Een wintermaand lang wordt er geoefend met een nat neopreen pak, een jacket en een 15 liter fles op reddingen en simpele werkzaamheden onder water. Zoals in het sportduiken wordt hier ook veel belang gehecht aan het werken in een

Lees verder op pagina 38.

Vervolg van pagina 37.

buddysysteem. Deze open water oefeningen worden gevolgd door een even lange periode van trainen met een droog pak (trilaminaat en rubber).

De luchtmodule (want lucht is het enige mengsel waar de kandidaten mee mogen duiken) wordt afgesloten met een stage ondiep duiken (minder dan 25 m diep) in een steengroef. Gedurende een week wordt aan de kandidaten de laatste fitnesses betreffende reddingen en technische procedures uitgelegd. Na het inoefenen moeten de kandidaat-duikers aantonen dat ze de praktijk voldoende onder de knie hebben. De geslaagden mogen dan inschepen voor een zeestage. Deze stage verloopt volgens hetzelfde scenario van uitleg, oefenen en testen. De nadruk ligt echter op het manoeuvreren met een Zodiac en de gewinning van werken in stroming en met slecht zicht.

De geslaagden van de zeestage mogen hun oorspronkelijke eenheid vervoegen om zich verder te specialiseren. Dit wil zeggen dat de Landmachters en de Rijkswachters nu beginnen met de zuurstofmodule, de Luchtmachters de opleiding Redder-Duiker aanvatten en het Marinepersoneel overgaat naar Nitroxduiken.

NITROXMODULE

De Nitroxmodule bevat echter meer dan alleen leren duiken met een verrijkt mengsel. Het is ook de periode waarin geleerd wordt hoe mijnen te zoeken, de mijnenjacht, en hoe een caisson bediend moet worden. Zoals bij lucht is de afsluiting van deze module een twee weken durende stage. Daarin zijn oefeningen voorzien met open en half-gesloten systemen.

De laatste stap van de opleiding duiker is de ontminningsmodule. Deze naam is een beetje misleidend want het bestaat uit het leren herkennen en vernietigen van mijnen. Dit is een aanvulling op de mijnenjacht waarbij na het ontdekken van de mijn de duiker deze moet identificeren en door middel van een explosieve lading tot ontploffing moet brengen. Na het beëindigen van de opleiding wordt de duiker ingescheept voor de mijnenjacht of overgeplaatst naar NavClearMin (de ontminningsdienst van het ITC).

Volleerde Duikermesters moeten na verloop van tijd een cursus ontminner van 6 maanden volgen bij de DOVO (Dienst voor Opruiming en Vernietiging van Ontploffingstuigen). Vanaf dan kunnen ze niet alleen de mijnen zoeken en herkennen, maar deze ook professioneel

ontmantelen (het echte ontminnen). Van de jaarlijks 100 kandidaten die de opleiding beginnen zijn er, ondanks de zware opleiding, de strenge eisen en de vele testen, ongeveer 80 die het duikersbrevet op hun borst mogen naaien.

HET DAGELIJKS WERK

De duiker aan boord staat in voor de mijnenjacht. Dit gebeurt met een Nitrox-rebreather die zowel akoestisch geïsoleerd en anti-magnetisch is. De jacht verloopt in een shiftsysteem van 6 uren op en 6 uren rust. De mijnen worden met de scheepssonar opgespoord en bij een positief contact wordt ofwel een geleide robot met een explosieve lading of een ploeg duikers uitgestuurd. De duikersploeg probeert met een rubberboot en op aangeven van de sonarspecialist een anker in de omgeving van de mijn te plaatsen. Aan dit anker is een 10 meter lang koord bevestigd dat dient ter ondersteuning van een circulaire zoektocht en als leidraad naar de mijn. Na identificatie en bevestiging plaatst een duiker een explosieve lading op de mijn. Als iedereen in veiligheid is, wordt de lading via een impuls op afstand tot ontploffing gebracht.

ONTMIJNINGSDIENST

De ontminningsdienst van het ITC, NavClearMin, werd opgericht om vanuit Zeebrugge de ontminning op zee en op

land te coördineren en uit te voeren. Deze dienst wordt eveneens aangewend voor juridisch onderzoek, wrakonderzoek, veiligheids- en rompspecties van militaire schepen, interventie bij rampen en demonstraties. Deze dienst bezit een eigen laboratorium, een studiedienst en een uitgebreid onderhoudsatelier.

De opleiding tot duiker is fysiek en mentaal zeer zwaar. Het is geen exclusieve functie (duikers moeten ook wacht lopen, dek schrobben, ...) en het werk wordt meestal verricht in mensonvriendelijke en barre omstandigheden. Toch biedt een job als Marineduiker de kans om de kick van het duiken te ervaren, veel te reizen en te werken in teamverband. Er wordt gewerkt met het ganse gamma aan materieel zoals SCUBA, SSA (Surface Supplied Air), mengsels (Nitrox en Trimix), halfgesloten en gesloten rebreathers, ... Een gemotiveerde, geïnteresseerde en stressbestendige kandidaat-duiker komt dus zeker aan zijn trekken.

HET VERSCHIL MET SPORTDUIKEN?

Zoals bij alle militaire duikers is het duiken slechts een manier om zich te verplaatsen. Het duiken op zich is dus geen doel, maar een middel om het werk uit te voeren. Dit moet op een veilige manier gebeuren. Bij afwezigheid van commerciële of persoonlijke druk en door het werken met explosieven wordt in militaire middelen aan het veiligheidsaspect enorm veel belang gehecht. Een streng reglement en een strikte controle op de toepassing ervan zijn een uiting van deze bezorgdheid.

Dit reglement verplicht minstens drie duikers in elke ploeg. Een ploeg opereert ofwel met twee buddy's en een duikmeester ofwel met een duiker aan een lijn (of luchtslang), een parate veiligheidsduiker en een duikmeester. Er moet steeds een rubberboot in de buurt zijn. Bij diepe duiken, meer dan 45 meter, is er een meerplaatscaisson ter plaatse. De limiet voor luchtduiken is vastgelegd op 60 meter. Naast het standaard sportmaterieel wordt ook met meer 'exotische' uitrusting gedoken. Eigenaardig genoeg duikt de Marine niet met de U.S. Navy tabellen, maar met de Canadese DCIEM. ■

PATRICK VAN HOESERLANDE

Foto's: SID (Informatiedienst van de krijgsmacht)

Bronnen/ Interviews met Commandant Psycholoog Lambrechts, Eerste Meester Chef Zeebroek, Eerste Meester Aercke en nog vele anderen. De website van de Belgische Marine <http://mil.be/marine/>